
KANGUNAKTILIGIYIT KAMISINAA NUNAVUMI

**Nangminik Havakti
Maligaliukvimi Nunavumi**

Havaagutikhait

Maligaliukvik Nunavumi

Junemi, 2025

www.assembly.nu.ca

KANGUNAKTILIGIYIT KAMISINAA NUNAVUMI

I. MALIGALIULAALUNI, HULINIAGUTAIT OVALO MALIKTAKHAINIK

Havakvikhangit Kangunaktiligiyit Kamisinaup Nunavumi, hanahimayuk malikhugit llangani 61mi *Takulaaktakhangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyuat*. Kangunaktiligiyit Kamisinaa atanguyautikaktok amigaitunik munagitjutikhainiklu ataani maligaliugutikhainit.

Takulaaktakhangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyuanga pihimayait Nunavumi April 1mi, 1999. Ihuakhaktauhimayuk Maligaliukvikmi Nunavumi amigaivyaktunik ukiuni 20ni. Maligaliugutingit ukakhimayuk Maliktakhangit katitigutainik, atugutainik ovalo tuhaktitainik tuhagutikhait Inunik Nunavumi Katimayikatainut. Ukaktok maliktakhait ilaukatauyut katimayiinut apigilaaktait takulaaktukhainik titigakhimayait.

Kangunaktiligiyit Kamisinaa ihivgiulaaktok angigutainik katimayit apigigaagamik takulaaktukhainik titigakhimayunik ovalo pitkutlaaluni ihivgiugutainit. Kangunaktuligiyit Kamisinaa ihivgiulaaktoklu ihuinaanahugiyainik tuhaktuninik katimayit katitikhimayinit, atukhimayunit ovaluniit tuhaktitainik inminik tuhagutikhait ihuinaanigumik Pikuyakyuakhait. Kangunaktiligiyit Kamisinaa piniaktok tuhaktiluni maligutait Pikuyakyuat ilihagutikhainut. Kangunaktiligiyit Kamisinaa maliniaktok tuniluni kavamatkut ihumagiyainik ovalo pitkuyainik mikhaanut maligaliugutikhait ovalo aalat kavamatkut uktugumayainik pipkailaaktait takulaagutikhainik tuhagutikhait ovaluniit munagitjutikhait inminik tuhagutikhainik pihimayait katimayiukatauyut.

2017mi, *Takulaagutikhait Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyuat* ihuakhaktauhimayuk Maligaliukvimit angilinahuakhugit ukautait “Katimayit” ilaulutik “Havakviit, katimayit, kamisiit, kuapurisiit, titigakviit, Hamletkut ovaluniit aalat katimayit ilitagiyauhimayut maligaliugutainik.” Pikaktok 25nik Hamletkut Nunavumi. Junemi 2025, *Takulaagutikhait Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Maligaliugutikhait* ihuakhaktauhimayut Hamletkunit ihumagiyauliktut “Katimayit” ataani maligaliugutikhainit. Kihimi, ilaulaaniaktut kakugu, ikpinagilaaniaktait akhut havagutikhainik Kangunaktiligiyit Kamisinaup.

II. TUHAKTITAKHAIT MALIGALIUKVIKUNUT OVALO TUHAKTITAKHAIT MALIGUTIKHAIT

Kangunaktiligiyit Kamisinaa tugaaktauhimaniaktok Kamisinamit Nunavumi pitkuhimayainit Maligaliukvimit, talimanik ukiunik. Kangunaktiligiyit Kamisinaa havagaaniaktok naamaligutainit.

Munagiyit ovalo Ikayuktit Katimayiit Maligaliukvimit anginiaktait maniliugutikhainik ovalo maniit atugutikhainik tamamik Nangminik Havaktiit Maligaliukvimi. Ilaani, Munagiyit ovalo Ikayuktit Katimayiit tunilaaktok maligutikhainik mikhaanut havagutikhait titigakvia nangminik havaktiit mikhaanut maniligiyyit, havaktiligiyyit, katraktiligiyyit ovalo niuviktiligiyyit.

Ataani Ilangani 68 *Takulaaktakhait Tuahgutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyuat*. Kangunaktiligiyit Kamisinaa piniaktok tuniluni ukiuk tamaat tuhaktitakhainik Ukaktimut Maligaliukvimi havaagutainik ukiumi titigakviit aipaanganit ukiumit. Ukiuk tamaat tuhaktitakhait pihimalaaktok pitkutikhainik ihuakhakhimayut maligaliugutikhainik ovalo aalanik ihumagiyainik. Ukiuk tamaat tuhaktitakhait tuniyauniaktok Maligaliukvimut. Ilaani, Kangunaktiligiyit Kamisinaa paknaiyalaaktok ovalo tuniluni tuhaktitakhainik Maligaliukvimut.

Malikhugit angiktauhimayut *Maligutikhait*, Maligaliukvik Katimayigalaat munagiyut Kavamatkut Havaagutainik ovalo Maniligiyyit (OGOPA) katimapkailaaktut kungialaalutik talavisitkut tuhaktitainik Kangunaktiligiyit Kamisinaup. Naalaktiligiyyut takuyaulaaniaktut Inunit. Kangunaktiligiyit Kamisinaa takuyauniaktok Katimayigalaanit tuhaktiyaanganik havakhimayait ovalo kiukatakluni apitkutikhainik katimayigalaatkunit. Katimayigalaat tuniniaktait tuhaktitakhait inminik tuhaktiyumayainik Maligaliukvikunut.

III. NAUNAIYAKHIMAYUT MUNAGITJUTIKHAIT TUHAKTITAKHAIT

Hapkoa tamaat ilaungitut katitigutait munagitjutikhainik Kangunaktiligiyit Kamisinaa. Kihimi, hapkoa tuhaktitakhait hivuliuyut naunaiyautikhait havaagutainik naunaiyakhimaniaktok iniktigutainik havaangit Nangminik Havaktiit. Inikhimayut ovalo ukautait havaagutikhait, munagitjutait, atanguyautait ovalo akigaktuugutainik maligutikhait munagitjutainik Kangunaktiligiyit Kamisinaup pihimayut iluani *Takulaaktakhait Tuahgutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyuami*.

- Kangunaktiligiyit Kamisinaa hananiaktuk makpigaakhainik ovalo atugutikhainik iniktigiaganik munagitjutainik ataani *Takulaaktangit Tuahgutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat*.

- Kangunaktiligiyit Kamisinaa piniaktuk, apigiyaugumi, titigakluni ovaluniit ukakluni ikayugutikhainik Maligaliuktiit Maligaliukvimi mikhaanut maliktakhainik ovalo nangminiagutikhainik ataani *Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat*.
- Kangunaktiligiyit Kamisinaa ihivgiuniaktuk ovalo hanaluni tuhaktitakhainik ovalo pitkutiyakhainik titigakhimayuni ilangani 28-36 *Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat* mikhaanut angigutainik katimayiit apigikatagutainik takulaagutikhait titigakhimayut ovaluniit ihuakhakhimayut nangminik tuhagutikhainit.
- Kangunaktiligiyit Kamisinaa ihivgiuniaktuk ovalo hanaluni tuhaktitakhainik ovalo pitkuhimayainik titigakhimayumi ilangani 49.1 to 49.14 *Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat* mikhaanut ihumaalugiyainik ihuinaakhimayunik maligaliugutait mikhaanut katitigutait, atugutikhait ovaluniit tuhaktitakhait nangminik tuhagutikhainik pihimayait katimayiit.
- Kangunaktiligiyit Kamisinaa pihimaniaktuk katitikhimayunik ovalo titigakhimayunik mikhaanut ukiuk tamaat havakhimayait titigakviani.
- Kangunaktiligiyit Kamisinaa piniaktuk, malikluni ilangani 68 *Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat*, paknaiyakluni ukiuk tamaat tuhaktitakhainik Maligaliukvimut. Kangunaktiligiyit Kamisinaa piniaktuk, kaitkugumi, takuyauniaktuk Katimayigalaanit Maligaliukvimi tuhaktiyaanganik iluaniitut tuhaktitait ovalo kiutjutikhait apitkutainik maligaliukatigiinit Katimayigalaani talavisitkut naalaktitititlugit.
- Kangunaktiligiyit Kamisinaa piniaktuk, apigiyaugumi Munagiyit ovalo Ikayuktiit Katimayiinit ovaluniit Katimayigalaanit Maligaliukvimi, tuniluni titigakhimayumik mikhaanut Maliktakhat ihumagiyaayut Maligaliukvimi.
- Kangunaktiligiyit Kamisinaa piniaktuk tuhaktikatakluni Kavamatkut Nunavumi Munagiyiit Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait mikhaanut, ayoikhaitjutikhait ilauyumayut Havaktiinut, tunihimalutik uktugumayainik maligaliugutikhait ovalo aalanik ihumagiainik.

- Kangunaktiligiyyit Kamisinaa piniaktuk hanaluni ovalo takupkailaaluni tuhakgutikhainik pitkutikhait ikayugiaganik Inuit kangikhimayakhainik havaagutait Kangunaktiligiyyit Kamisinaup. Hapkoa pitkutikhait takulaaniaktait Inuit ihuakhakatakhimayuni kagitauyuakuugutit. Kagitauyuakuuktut ilauniaktut ihumagiyaainik Kangunaktiligiyyit Kamisinaup *Ihivgiukhimayait Pitkutihimayut*, kavamatkut kiutjutait *Ihivgiugutait Pitkuhimayut*, ukiuk tamaat tuhaktitait ovalo nutaanik tuhaktitakhainik.
- Kangunaktiligiyyit Kamisinaa piniaktuk aalanik Inuit ilihagutikhainik uktugutikhait ihumayainit naamaktiligutikhait ilanganut pitkutikhainit tutkukhimayut titigakviani havakhimayait.

IV. MANIIT ATUGUTIKHAIT

Munagiyyit ovalo Ikayuktit Katimayit Maligaliukvimit anginiaktait maniliugutikhainik ovalo maniit atugutikhainik tamamik nanminik havaktiit Maligaliukvimi. Ilaani, Munagiyyit ovalo Ikayuktit Katimayit tuniniaktait maligutikhainik mikhaanut havaagutait titigakvia Nangminik Havaktiit mikhaanut Maniligiyyit, Havaktiligiyyit, Katraktiligiyyit ovaluniit Niuviltiligiyyit.

Manikhangit

Tamna Atan'nguyanit Havaanginnullu Katimayit uumani Maligaliurvinga angiqpagait akiliuhianga manikhangillu tamaita inmikuuqtut havaktiuyut Maligaliurvikmi. Qakunnguraangat, Atan'nguyanit Havaanginnullu Katimayit ihumaalutigiyauniaqtaa piyuq aulapkaitjutinginnik havakviuyut inmikkuuqtut havaktiuyut pitqutigiquplugu tahamunnga kiinauyaliqinirmut munariyut, kaantraliqiniq niuviqniqmullu.

Ihumagyut Ukiuk Tamaat Havaagutikhait ovalo Munagitjutikhait Maniit Atugutikhait: \$410,000 (Ihivgiuktauliktuk)

Havaktiligiyyit

Kangunaktiligiyyit Kamisinaa havaktilaaktuk tamaat havaktukhanik ovaluniit havalaktukhanik ovalo ilaupkailuni Akigaktituiyiniq, ayongitunik ovalo aalanik Inunik havaktakhainik titigakvia. Havaktiit Titigakviani Kangunaktiligiyyit Kamisinaa ilauniaktut kavamatkut havaktiitut. Havaktukhakhiugutikhait ovalo maligutikhait piniaktut maliklugit tamamik Kavamatkut Nunavumi atanguyautiaktainik, ilaulutik ilanganiitut *Kavamatkut Havaktiligiyyit Pikuyakyuat ovalo Havaktiligiyyit Maligutait*.

V. AYOIKHAIKATAGUTIKHAIT OVALO ILAUKATIGIIGUTIKHAIT

Kangunaktiligiyyit Kamisinaa Nunavumi ilauniaktuk ukiuk tamaat katmakyuagaagamik aatjikutainik munagiyut Kavamatukatkunit, Pravinsinit ovalo Nunangmiit Kamisinait. Ilaani Kangunaktiligiyyit Kamisinaa ilauniaktuk munagikatigiigutainik aalanit katimagaagamik mikhaanut nutaanik munagiyakhait ilangit, kagitauyuugutit Aniaktitailigiyyit Titigautait. Kangunaktiligiyyit Kamisinaa piniaktuk inminik naunaiyautainik pihimayaanganik nutaat taiguaktakhait tuhagutikhainik takulaaktakhait ovalo munagilaaktakhait nangminiigutikhainik.

VI. MALIKTAKHAIT OVALO MALIGUTIKHAIT HAVAKTUT

Kangunaktiligiyyit Kamisinaa tugaaktauhimaniaktuk Kamisinamit Nunavumi pitkuhimayunit Maligaliukvimit talimanik ukiunik titigakviani. Kangunaktiligiyyit Kamisinaa havaniaktuk naamakumi. Kamisinaup Nunavumi, pitkuhimayainit Maligaliukvimit, pilaaktuk, ihumagumi ovaluniit munagitjutainit, nutkalaktilaaktait ovaluniit unguvaktiluni Kangunaktiligiyyit Kamisinamik.

Munagiyit ovalo Ikayuktit Katimayit Maligaliukvimi angilaaktait maniliugutikhainik tamamik Nangminik Havaktiit Maligaliukvimi. Kihimi Kangunaktiligiyyit Kamisinaa ilaukataungituk kavamatkut havaktiitut, ihumagiyauniaktuk ilaukatauyuk kavamatkunut havaktiit maliklugit maniliugutikhait. Inikpiakhimayuk maniliugutikhait ilauyut tuniniaktut talimanik ukiunik tugaagutikhainut. Kihimi Kangunaktiligiyyit Kamisinaa ilaungitut kavamatkunut havaktiit ukakhimayut iluani *Kavamatkut Havaktiligiyyit Pikuyakyuat*, maniliugutikhait ovalo ikayugutikhait ilauyut havaagutikhainut aatjikutauniaktuk tunikatakhimayait atanguyait munagiyut kavamatkuni havaktut. Inikpiakhimayuk Maliktakhait ovalo Maligutikhait havaktukhat ovalo ilauyut ikayugutikhait titigakhimaniaktut katrakhainut havaktuhak.

Titigakvia Kangunaktiligiyyit Kamisinaa Iqalumiiniaktuk, Nunavumi.

VIII. AYONGITAKHAIT

Pihimayakhait hamani havakvikhami pihimaniaktut ayongitakhainik ovalo munagilaaktakhainik avataanuutuk ilihagutikhanginit inikhimayait. Ilanganut, ilihagutikhainit ovalo ayoikhimayainik iniktigutait pihimayukhat havaktukhat, Kangunaktiligiyyit Kamisinaa pihimayukhak atuklugit kitkaniitukhanik, ihumagitiakhimayut atuklugit munagiyakhainut havakvikhait, munagilaktitlugit naamaktumik, ihumatiakhimayumik ovalo ukpigitiakhimayumik.

Naluyaungituk Akigaktiligiyiinit ovalo Kavamatkunit ikpinaktuk. Kangunaktiligiyit Kamisinaa pikaktukhak kangikhitiagutikhait Maligaliukyuanik ovalo palitiksniit ilauyut havaagutikhait nakuutiaktumik ilauyut Nangminik Havaktiit Maligaliukvimi Nunavumi.

1. Inikhimayait Ayongitjutait ovalo Iniktihimayait

- Kangunaktiligiyit Kamisinaa pikaniaktuk Akigaktituiyit munagilaaluni akigaktiligiyiinit Nunavumi. Kangunaktiligiyit Kamisinaa pikaktukhak akigaktituiyit iniktigutainik ilitagihimayunit Univiversitimit Kanatami. Kangunaktiligiyit Kamisinaa pihimaniaktuk ilaukatautjutikhainik Akigaktituiyit Katimayigalaanut Nunavumi.

2. Kauyimayakhait ovalo Ayongitakhait

- Kauyimayukhak munagiyiit akigaktituiyingit, ilaulutik, maligutait nangminik akigaktuutait ihivgiugutainik ovalo ihivgiufaagutainik;
- Kangikhimaluni Kanatami pikataliktainik mikhaanut takulaaktakhainik tuhagutikhait ovalo munagitjutikhait nangmiiigutait maligaliugutainik; ovalo
- Havaagutainik Kauyimayakhait Kanatami Maligaliuligutikhainit atugutait ovalo kangikhimaluni nutaanik aalatkitjutait Maligaliukvik Nunavumi.

3. Ayoikhimayakhait ovalo Pilaaktait

- Atugutainik tamamik Inuit Ukauhiit ovalo Kablunaatitut nakuuyut;
- Hakugiktumik ayonaktunik ihuakhalaktuk ilaulutik pipkailaaktuk naamaktunik, ihuaktunik ovalo ukpigiyainik ihivgiugutainik;
- Pihimayuk ihivgiukpialaagutainik ovalo angigutikhainik ayoikhaitjutainut;
- Hakugiktumik titigalaaluni, ilaulutik paknaiyalaagutainik ihumagiyait titigakluni ovaluniit aatjikutainik makpigaat; ovalo
- Hakugiktumik maniligiyiit ovalo havaktiligiyiit munagitjutainik nalungiluni, ilaulutik, pilaaktakhainik hivumuutinahuaguait ovalo hivuliktiuluni ilaukatauyunut iniktigutikhait pinahuaktakhait.